

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori, se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai, nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Mărețele realizări ale Patriei noastre

Implinirea unui sfert de veac de când poporul nostru a pășit pe făgașul unor mărețe realizări a prilejuit importante și diverse manifestări de bucurie și subliniere a acestui eveniment. El a fost relievat după cuviință și pe plan bisericesc.

Pe această linie se înscrie și „Cuvîntul la sărbătorirea celei de a 25-a aniversări e eliberării Patriei noastre” (23 August 1944—23 August 1969) al I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a fost citit în toate bisericile din Arhiepiscopia noastră, Duminică, 24 august a. c., după Sf. Liturghie. Ascultat cu deosebit interes de credincioși, acest „Cuvînt” cuprinde un excurs în trecutul zburcumat al poporului nostru, plin de lupte pentru dreptate socială, libertate națională, unitate politică etc., dar mai ales un scurt și cuprinzător bilanț al „mărețelor realizări ale Patriei noastre” din ultimul pătrar de veac.

„Ceea ce au visat moșii și strămoșii — spune Arhiepiscopul nostru — și mai mult decât au îndrăznit să viseze ei, pentru ceea ce au luptat și s-au jertfit în-

intașii noștri este astăzi realitate vie”. Eliberarea de la 23 August 1944 „a deschis zările unui veac nou de mari biruințe în viața poporului nostru”.

„Prin punerea la temelie a vieții celei noi a muncii libere și creatoare, stăpîni în țara lor fiind oamenii muncii, au fost scoase în lumină toate talentele, toate capacitățile, toate forțele din sinul poporului, au fost valorificate toate bogățiile țării pentru binele poporului și astfel — prin munca însușită a tuturor, prin unitatea întregului popor — s-a făurit o Patrie liberă și înfloritoare, una și nedespărțită, o Patrie în necontenit progres”.

Înfăptuirile acestea fără pereche și de neconceput altădată, „ritmul acesta de dezvoltare a țării noastre — cum potrivit subliniază „Cuvîntul” Inaltului nostru Ierarh — politica ei de pace și înfrățire cu toate popoarele au făcut ca poporul nostru, împreună cu Conducătorii lui înțelepți, să fie prețuit pretutindeni ca un popor vrednic, luminat și iubitor de pace și progres”. Ba mai mult, toate aceste mărețe realizări ale Patriei noastre fac ca în

alte țări să se vorbească adesea despre „miracolul românesc”.

Bucuroși de aceste înfăptuiri, precum și de sprijinul și conlucrarea „la istoricile împliniri ale poporului”, „noi, ierarhii, clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian — spune I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae în încheierea „Cuvîntului” prilejuit de 23 August 1969 — ca fii ai României Socialiste, înfrățiiți cu slujitorii și credincioșii celorlalte culte, în unitate indisolubilă cu poporul, ne simțim legați cu întreaga noastră ființă de Patria noastră, Patria moșilor și strămoșilor noștri, Patrie care se înalță, prin vrednicia fiilor ei, între țările înaintate ale lumii și ne angajăm să sprijinim cu și mai multă însușire munca poporului nostru pentru propășirea și lupta lui pentru pace și înfrățirea între popoare”.

Acest angajament este al nostru, al tuturor preoților și credincioșilor Bisericii noastre, pe care l-am făcut acum, la acest luminos popas aniversar din viața nouă a Patriei noastre, de a o iubi mai mult și a munci cu mai multă rîvnă la înflorirea și înălțarea ei.

T.

Sf. Scriptură

Tipărirea unei noi ediții a Bibliei sau Sf. Scripturi reprezintă un eveniment de seamă în viața duhovnicească a Bisericii Ortodoxe Române, un dar de mare preț oferit fiilor credincioși ai Bisericii noastre, din partea Prea Fericitului Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Apărută, așa după cum s-a mai arătat într-un precedent articol în gazeta noastră, în editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă din București, noua ediție a Bibliei se prezintă în condiții tehnice desăvârșite, ca tipar, hîrtie și format. Acest lucru este foarte îmbucurător! Cuvîntului lui Dumnezeu i s-a oferit o haină de mare praznic.

Același lucru îl putem spune și cu privire la text, la limba și versiunea românească a acestei ediții. Găsim în paginile noii ediții a Bibliei și ceva din plăcuta mireasmă a limbii vechilor Cazani, dar este redat în linie generală graiul românesc, vorbit și înțeles pe toate plaiurile Patriei noastre.

Iată un exemplu: „Cînd faci bine, au nu-ți este fața senină? Iar de nu faci bine, păcatul bate la ușă și caută să te tîrască, dar tu biruiește-l!” (Facere 4, 7).

Am urmărit acest verset în versiunile mai multor limbi: franceză, germană, greacă și în nici una nu este redat atît de frumos și atît de înțeles. În versiunea Sf. Sinod din 1914 și cea a lui Șaguna, nu poți reține nimic din acest verset. Nici francezul L. Segond, nici Crampon, nici versiunea celebră a lui Luther nu redă atît de limpede și de sugestiv acest verset minunat din cartea Facerii.

Să luăm și un verset din Noul Testament: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încît să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri” (Matei 5, 16). Textul este redat corect după original, deci îmbunătățit față de alte ediții ale Bibliei, unde se spune, în partea doua a versetului: „...ca văzînd faptele voastre cele bune...”. Consider că versiunea „incît să vadă faptele voastre cele bune”, cum spune în original, este mai determinantă și te îndeamnă la săvîrșirea faptelor bune.

Biblia poate fi asemănată cu cerul înstelat, spre care căutînd într-o noapte fără lună, cu cît privești mai mult, cu atît mai multe stele descoperi!

Biblia este o carte inspirată de sus.

Biblia este lucrarea Dumnezeului celui viu! Fiecare literă a fost scrisă cu un deget atotputernic, fiecare cuvînt al ei a curs de pe veșnicile buze, fiecare zicere a fost alcătuită de Duhul Sfînt. Cu toate că Moise a fost întrebunțat ca să scrie cu vorbe pline de foc istorisirile sale, cuvîntul său a fost purtat de Cel Atotputernic. De pe coardele harfei lui David se desprindeau fără îndoială psalmi melodioși și plini de dulceață, dar Dumnezeu era Acela care purta mîinile împăratului prooroc asupra coardelor vii și pline de evlavie ale harfei sufletului său. La fel Solomon a cîntat cîntec măiestrit de dragoste și rostit-a cuvinte de înțelepciune pline, dar Dumnezeu i-a încălzit inima și limbii sale i-a împrumutat vorbirea măiestrită.

Glasul Bibliei este glasul lui Dumnezeu. Cuvintele Bibliei sînt cuvinte cerești, cuvintele Celui etern, Celui nevăzut, cuvintele Atotputernicului Dumnezeu.

Biblia este o carte plină de putere și izvor nesecat de credință!

Biblia este o comoară, o vistierie a Bisericii, de unde la vreme potrivită se pot scoate tot felul de comori duhovnicești cum se spune la Matei 13, 52: „... Orice cărturar cu învîțătură despre împărăția lui Dumnezeu este asemenea unui om gospodar care scoate din vistieria sa lucruri noi și vechi”.

De la Sf. Ambrozie ne-a rămas acest îndemn: „Din ambele potire să bei, din al Vechiului și al Noului Testament, pentru că din ambele bei pe Hristos. Bea pe Hristos că este viață; bea pe Hristos că este piatra care izvorăște apă; bea pe Hristos că este izvorul vieții; bea pe Hristos că este rîul a cărui vigoare înveselește împărăția lui Dumnezeu”!

Intr-adevăr, Iisus Hristos stăpînește în Biblie! În Vechiul Așezămînt prin anticipație, dar plin „de har și de adevăr” (Ioan 1, 14) în cel Nou. Da, Testamentul Nou este cartea pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu despre Mîntuitorul Hristos.

*

Am însălat aceste gînduri despre Sf. Scriptură, eopleșit de marea bucurie pe care mi-a prilejuit-o noua ediție a Bibliei românești, ieșită la lumină cu aprobarea Sf. Sinod și din dragostea și purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian.

Ca preot slujitor la altar, ca păstor de suflete și vestitor al cuvîntului Evangheliei, exprim pe lingă marea bucurie și mulțumire sufletească, recunoștința inimii și aleasa prețuire pentru marele dar, care s-a făcut credincioșilor Bisericii noastre prin noua ediție a Bibliei.

Să citim deci din ea, dar, mai presus de toate, să urmărim întru totul cuvîntul luminat și mîntuitor al lui Dumnezeu cuprins în Sf. Scriptură și talmăcit nouă de Sf. Biserică. Prot. Gh. Secaș

Momente și fapte din viața Maicii Domnului

Nu avem o istorie a vieții și faptelor Maicii Domnului. Din Sf. Scriptură nu cunoaștem decît foarte puține lucruri din viața Maicii Sfinte. Sînt mai ales momentele alese de Sfinții Evangheliști în legătură cu nașterea și cele în legătură cu patimile pe care ni le-au transmis. Nu cunoaștem cum s-a desfășurat în toată intimitatea ei viața Sf. Familii în căsuța din Nazaret și nu cunoaștem nici partea de contribuție a Maicii Domnului la lucrarea de propovăduire a Evangheliei, deși sîntem convingși că viața Maicii Domnului n-a putut fi străină de aceea a Fiului ei.

Paginile Sf. Evanghelii sînt destul de zgîrcite în a ne reda și relata evenimentele și fapte din viața Maicii Domnului, deși, cele dintîi capitole din Evanghelia Sf. Luca n-au putut fi cunoscute decît de la Maica Domnului. Cine înafară de Sf. Fecioară putea să istorisească convorbirea avută cu îngerul Gavriil, sau cine cunoștea taina lui Zaharia și a Elisabetei, sau cine putea repeta cuvintele bătrînului Simeon, sau cine ne putea spune ceva despre îngrijorarea părinților din prilejul pierderii lui Iisus. Maica Domnului a trebuit să fie cea dintîi martora a tuturor evenimentelor din viața lui Iisus, cea dintîi care va fi încercat să întocmească o cît de simplă istorisire a vieții și faptelor lui Iisus, ca una care a văzut de la început toate și a fost slujitoarea Cuvîntului (Luca 1, 1—2).

Din datele scripturistice și din scrierile Sf. Părinți ai Bisericii nu putem fixa cu certitudine locul unde s-a născut Maica Domnului. Nu cunoaștem nici satul nici orașul din Palestina în care să putem afla casa lui Ioachim și a Anei, și în care să putem spune că s-ar fi născut Maica Domnului. Se crede totuși că Maica Domnului s-ar fi născut la Ierusalim, unde Ioachim avea o casă cu două încăperi, o locuință provizorie. Se știe de tatăl Maicii Domnului că era păstor în sensul că avea la Ierusalim un ocol, în care păzea oile pentru jertfe și că alăturat acestui ocol își avea și căsuța unde locuia cu soția sa Ana, mai ales atunci cînd obligațiile slujbei îl sileau să petreacă la Ierusalim. Această casă era alăturată scaldătoarei de lângă poarta oilor, numită Bethesda, cu cele cinci pridvoare.

Pe locul casei părintești a Sf. Fecioare Maria mai tîrziu s-a ridicat o biserică de către Sf. Elena, mama lui Constantin cel Mare. Despre această biserică amintește și Sf. Ioan Damaschinul și Sf. Sofronie, patriarhul Ierusalimului.

Evenimentul nașterii Maicii Domnului este cîntat și proslăvit de toți Sf. Părinți, deși nu avem nimic scris în Sf. pagini ale Evangheliilor despre acest eveniment. Unele amănunte le aflăm însă în scrierile apocrife.

Alt eveniment din viața Maicii Domnului este intrarea în biserică, eveniment despre care Sf. Evangheliile nu ne spun nimic. Și de data aceasta cărțile apocrife ne stau în ajutor. Sărbătoarea aceasta a fost înscrisă în calendar prin constituția lui Mihail Comnenul din anul 1166, după care dată devine o sărbătoare rînduită în cinstea Maicii Domnului. În Apus, această sărbătoare a fost sărbătorită mai întîi în anul 1372, după care dată devine sărbătoare și a Bisericii apusene.

Înafară de aceste fapte menționate numai în scrierile apocrife nu mai cunoaștem nimic din viața Maicii Domnului pînă în jurul vîrstei de 15 ani.

Cea dintîi indicație scripturistică în legătură cu Maica Domnului este aceea că locuia în Nazaretul Galileii, unde primește binevestirea îngerului (Luca 1, 26—38). Nu cunoaștem motivul pentru care Maica Domnului a mers să locuiască în Nazaret. Probabil că l-a urmat pe dreptul Iosif, protectorul ei, care își avea așezămîntul în Nazaret, unde, ascunzîndu-și originea lui de neam împărătesc, își deprindea meseria de lemnar. De altfel textul biblic confirmă această presupunere: „Iar în a șasea lună (de la conceperea Elisabetei, mama Sf. Ioan Botezătorul) a fost trimis îngerul Gavriil de Dumnezeu, într-o cetate din Galileia, al cărei nume era Nazaret, către o Fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria“.

Cu toate că Nazaretul era un oraș ascuns între munți, fără istorie și fără să fie amintit în V. T., totuși, în itinerarii, valea Nazaretului este considerată ca locul cel mai încîntător din întreaga Palestină. Femeile sale sînt de o grație incomparabilă și frumusețea lor întrece pe aceea a fiicelor, lui Iuda. Bogățiile sale în vin, miere, untdelemn și fructe îl pun alătura de roditorul Egipt.

Constantin cel Mare a zidit o biserică pe locul unde Maica Domnului a primit binevestirea înge-

rului, biserică care cuprindea și peștera numită „Casa Mariei“. O altă biserică mai veche, zidită probabil tot de Constantin cel Mare cuprindea și „Fîntîna Mariei“, singurul izvor de apă naturală la care Maria se va fi coborît adeseori să ia apă.

Un al doilea moment pe care-l amintește Evanghelia este vizita la Sf. Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezătorul (Luca 1, 39). Ținutul muntos despre care se vorbește și în care s-a născut Sf. Ioan se crede că ar fi Ain-Karim, o localitate la 7 km de Ierusalim. Drumul pretindea, dela Nazaret, o călătorie de cel puțin trei zile cu caravana.

Un moment care e cel mai important din viața Maicii Domnului e nașterea lui Iisus (Luca 2, 4—16). În momentul Nașterii o aflăm pe Maria din nou în Iudeea, la Betleem, o localitate așezată cam la 9 km spre sud de Ierusalim. Această localitate e vestită încă din V. Testament ca fiind patria împăratului David. Drumul pînă la Betleem a trebuit să dureze cam trei patru zile cu caravana (150 km de la Nazaret). Venind pentru recensămînt, n-a aflat casă unde să odihnească și să nască decît o peșteră, în afară de oraș, spre sud.

Cunoaștem din Sf. Evanghelii evenimentul Nașterii Mîntuitorului. Pe locul în care s-a născut Mîntuitorul, Constantin cel Mare a zidit o biserică cu cinci nave, care cu toate transformările pe care le-a suferit în decursul veacurilor, mai stă și azi, fiind unica construcție palestiniană din epoca lui Constantin cel Mare. Sub altarul bisericii se cinstește și azi peștera care este considerată ca locul în care Maica Domnului a născut pe Fiul lui Dumnezeu.

La 40 de zile după naștere — conform prescrierilor legii pentru curățenie — o aflăm pe Maria la Ierusalim, în templu, ca să pună pruncul înaintea Domnului. Acolo întîlnește pe dreptul Simeon și pe prorocița Ana. Bătrînul Simeon cu acest prilej îi spune Maicii sfinte cuvintele care-i vor sfîșia inima: „Iar prin suflul tău va trece sabie“ (Luca 2, 35).

După ce s-au sfîrșit toate cele prescrise de lege, s-au întors în Galileia, în Nazaret, orașul lor (Luca 2, 39).

După aceste evenimente, Sf. Evanghelist Matei ne istorisește fuga în Egipt (2, 13). Egiptul a fost întotdeauna locul de refugiu pentru toți evreii persecutați și alungați din țara lor. Drumul pînă în Egipt a trebuit să fie lung și greu (cam 350 km). Nici o tradiție nu ne spune ceva despre timpul șederii lor în Egipt. Știm numai că după moartea lui Irod se reîntorc în Nazaretul Galileii (Matei 2, 23).

Din cei treizeci de ani petrecuți de Iisus în casa părintească din Nazaret nu mai cunoaștem decît pierderea lui Iisus la vîrsta de 12 ani, cînd mama lui îndurerată îi vorbește. Părinții lui însă nu încep cuvintele pe care El le spune lor cu această ocazie. Sf. Luca precizează întreaga gamă de gînduri și simțăminte ale Maicii Sfinte, cînd zice: „Iar mama lui păstra în inima ei toate aceste lucruri și cuvinte“ (Luca 2, 51).

După ce au trecut anii de viață familială a lui Iisus în Nazaret, îl aflăm, împreună cu mama Sa, la nunta din Cana Galileii (Ioan 2, 1), unde la rugămîntea Mamei Sale Iisus săvîrșește cea dintîi minune.

După nunta din Cana Galileii, Maica Domnului îl urmează pe Iisus în Capernaum (Ioan 2, 12), unde Mîntuitorul obișnuia să găzduiască (Matei 13, 1—16). Capernaumul, numit și „orașul lui Iisus“ (Matei 9, 1), era un centru comercial așezat pe țărmul lacului Tiberiada și era un loc care oferea Mîntuitorului posibilitatea de a-și propovădui învățătura Sa. În acest oraș Maica Domnului a trebuit să coboare adesea spre a-și vedea Fiul.

În textele evanghelice nu aflăm prea multe date în legătură cu prezența Maicii Domnului în călătoriile apostolice ale Mîntuitorului. O singură dată Sf. Ioan ne vorbește despre o vizită pe care Maria o face lui Iisus într-o localitate neidentificată din Galileia.

Mîntuitorul încă vizitează pe Maica Sa de două ori în Nazaret (Ioan 1, 44 și Luca 4, 16). Vizitele acestea dovedesc iubirea cea mare pe care Mîntuitorul o purta Mamei Sale, iubire care nu s-a stins nici cu moartea Mîntuitorului pe cruce. În timpul patimilor o aflăm pe Maica Domnului în Ierusalim, la picioarele crucii (Ioan 19, 25). În ultimele clipe ale vieții Sale Mîntuitorul încredințează pe Maica Domnului Sfîntului Ioan. Maica Domnului a fost de față la răstignirea, la moartea și îngroparea Mîntuitorului. Deși cărțile sfinte nu ne spun nimic, presupunem totuși că — după înviere — Mîntuitorul s-a arătat întîi Mamei Sale.

Gînduri despre sfînta cruce

Praznicul Înălțării sfîntei cruci, sărbătorit în fiecare an la 14 septembrie, ne dă prilej să vorbim iarăși despre sfînta cruce. Dar vorbirea despre cruce înseamnă însăși vorbirea despre Domnul nostru Iisus Hristos, care, de bună voie și pentru a noastră mîntuire, a primit moarte pe cruce.

Nimeni nu poate despărți pe Hristos de cruce și pe aceasta de Hristos. Adorarea lui Hristos aduce cu sine cinstirea crucii și venerarea acesteia duce la adorarea lui Hristos.

Semnul sfîntei cruci, semn de ocară odinioară, a devenit sfînt și „dătător de viață“ prin jertfa pe care a adus-o Mîntuitorul prin ea.

Sfînta Scriptură nu cunoaște pe Hristos fără jertfa de pe cruce. Sfinții Apostoli, propovăduind lumii pe Mîntuitorul, au pus în centrul predicării lor pe Hristos cel răstignit și înviat.

Dumnezeu a ales calea ca Unul născut Fiul Său să primească moarte pe cruce ca să-și arate marea și negrăita Lui iubire de oameni.

De atunci, noi creștinii ortodocși cinstim semnul sfîntei cruci, ne însemnăm cu sfînta cruce, îl așezăm la rîspîntii de drum, pe acoperișul caselor și la căpătîiul celor adormiți, o mărturisim și o vestim ca pe semnul prin care s-a săvîrșit împăcarea noastră cu Dumnezeu.

Așa ne învață însuși cuvîntul Scripturii. Sf. Apostol Pavel ne spune că Mîntuitorul a suferit moarte pe cruce „ca să-și împace într-un singur trup, prin cruce, omorînd prin ea, vrăjmășia“ (Efeseni 2, 16).

Așadar, din semn de ocară, crucea a devenit semn de împăcare cu Dumnezeu. De aceea Sf. Apostol Pavel dorea fierbinte să înceteze „smînteala crucii“ (Gal. 5, 11).

Mi-ai spus într-o zi, frate creștine, că ai crucea în inimă și că ea are numai un înțeles spiritual. Și m-am bucurat dacă o cîntești în inima ta și dacă îi înțelegi rostul spiritual.

Iar dacă crucea are numai un înțeles spiritual, dacă ea ne aduce aminte numai despre suferința sufletească a Domnului, de ce această suferință nu s-a oprit în grădina Ghetsimani, cînd Domnul a văzut paharul morții și a zis: „Doamne, făcă-se voia Ta“? De ce a fost de lipsă de suferința trupească pe lemnul crucii, înfipt pe dealul Golgotei, de ce numai după împlinirea acesteia a rostit Iisus cuvîntul: „Săvîrșitu-s-a“?

Iată dar că nu e de ajuns să te oprești la înțelesul spiritual al crucii, ci este de lipsă să te apropii cu evlavie de semnul ei, să o cîntești, ca pe semnul primit de bună voie de Domnul pentru mîntuirea lumii.

Dumnezeu a creat lumea cu cuvîntul Său, dar a mîntuit-o prin jertfa de pe cruce a unuia născut Fiului Său.

M-am bucurat cînd mi-ai spus că Dumnezeu ți-a dat darul înțelegerii Sfîntei Scripturi și că te mîntuiești citind acest cuvînt dumnezeiesc și împlinindu-l pe el. Dar, nu vorbește Scriptura despre darurile jertfei de pe cruce? Nu este arătat în Sf. Scriptură, în diferite chipuri, acest semn purtător de har?

Sf. Evanghelist Ioan ne spune: „După cum Moisi a înălțat șarpele în pustie, așa trebuie să se înalțe Fiul Omului, ca oricine care crede într-însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică“ (Ioan 3, 14—15).

Dacă Dumnezeu a dat șarpelui de aramă, ridicat de Moisi în pustie, puterea de a vindeca pe

(Continuare în pag. 4)

Pentru ultima dată cărțile sfinte o mai amintesc pe Maica Domnului imediat după înălțarea lui Iisus la ceruri (F. Ap. 1, 14).

După Înălțarea Mîntuitorului la ceruri, pînă la adormire, Maica Domnului a trăit fiind îngrijită de Sf. Ioan, care a primit-o în casa sa (Ioan 19, 27). Și fiindcă despre Sf. Ioan se știe că s-a dus în Efes, se crede că și Maica Domnului l-a urmat și că a murit acolo. În cărțile N. T. nu avem nici o însemnare în legătură cu adormirea Maicii Domnului. În Mineiul lunii August, la ziua 15, ni se dau unele amănunte în legătură cu adormirea Maicii Domnului, amănunte luate din cărțile apocrife.

Puține sînt datele scripturistice referitoare la viața Maicii Domnului. Acelea însă pe care le avem ne sînt foarte prețioase. Din ele cunoaștem totuși momentele cele mai importante din viața Maicii Domnului. Viața ei a fost mereu alătura de aceea a Fiului său. Maica Domnului a fost auroara care a făcut să răsară lumina Soarelui, a aceluși Soare care nu cunoaște răsărit și nici asfințit. Soarele dreptății care a strălucit peste oameni ziua mîntuirii și a păcii. Al. Moisiu

Din stăruința ortodoxă pentru pace

A fi „făcător de pace“, în sens larg și restrâns, este pentru un creștin ortodox, ca în genere pentru orice creștin și om conștient, o obligație serioasă, urgentă și concretă și nu numai o dorință, o perspectivă.

De aceea în Epistolele pastorale de Sf. Paști ale anului 1969, Înaltii ierarhi, membri ai Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, au lansat apeluri duhovnicești către credincioșii români, îndemnându-i stăruitor ca în continua lor înnoire sufletească să nu piardă din vedere zidirea bunei înțelegeri în jurul lor, ca să se lărgească apoi prin pacea poporului la toată lumea. Aceasta pentru motivul, că împăcarea creștinului cu Dumnezeu nu poate să meargă pe altă cale decât pe aceea a împăcării cu semenii.

Cu aceste convingeri în suflet, au vestit cuvântul ortodox al păcii toți delegații Patriarhiei Române la variatele conferințe și întruniri intercreștine, dintre care menționăm îndeosebi: vizita Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae al Ardealului în Austria, și apoi prezența Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei la ședința prezidiului Conferinței bisericilor europene — Mișcarea Nyborg, de la Madrid, din aprilie 1969. La acea întrunire tema centrală era: „Slujitorii lui Dumnezeu sînt și slujitorii ai omului“.

Un alt prilej de vestire ortodoxă a păcii între popoare l-a constituit aniversarea a 20 de ani de la înființarea Consiliului Mondial al Păcii. Sesiunea a avut loc la Berlin-R.D.G., în zilele de 21—24 iunie 1969, participînd la ea 56 de asociații internaționale și 320 naționale pentru pace din întreaga lume. Printre cei 1.100 participanți erau delegați ortodocși, catolici, protestanți și alții. Tema principală s-a referit la: Asigurarea păcii și stingerea focurilor războinice din lume.

Cu acest prilej, la Institutul ecumenist de la Bossey, din Elveția, unde directorul prof. N. Nisiotis organizează cursuri despre Ortodoxie, s-a constatat că dialogul între Biserică și Lume nu este încă limpezit în Apus, așa că se cere ca pe viitor acest dialog să fie concret și constructiv, și mai puțin purtat „între surzi“. Pentru un astfel de dialog constructiv se declară numeroasele asociații apusene, printre care indicăm de pildă: Federația mondialistă (Paris), Internaționala contra războiului (S.U.A.), Esperantiștii pentru pace (Belgia), Căutătorii păcii și Confederația internațională pentru dezarmare și pace (Anglia), Asociațiile pacifiste din Apus, Universitatea în căutarea păcii (Viena), Lumea fără bombe (India), Mișcarea Hiroșima (Japonia) și noua mișcare a „Viitorologiei“, cu revista: *Futurum* (R.F.G.), care caută să studieze viitorul omenirii, pentru a-l feri de război; este o asociație care se alătură mișcărilor de „irenologie“ și „polemologie“, ocupate cu studiul mijloacelor de asigurare a păcii mondiale.

În această atmosferă a avut loc la Mănăstirea Zagorsk, din Patriarhia Rusă, în zilele de 1—5 iulie a.c., Conferința tuturor religioșilor din Uniunea Sovietică, cu participanți din întreaga lume, cerînd în Apelul său: mobilizarea tuturor credincioșilor de orice credință religioasă spre a stăruii pentru asigurarea înțelegerii între oameni și popoare și a stingerii focurilor incendiare, care periclitează liniștea mondială.

În adevăr, de această liniște mondială, de colaborare, are lumea nevoie cînd se realizează „saltul cosmic în lună“ și aselenizarea primilor cosmonauți, la 20 iulie 1969. Acest fapt epocal este totodată și un semnal, că „omul muncii“ cînd s-a hotărît să pătrundă în cosmos, trebuie totodată să fie și „omul păcii“, așa precum se află în inscripția de pe fanionul lăsat de cosmonauți pe lună, și care sună: „am venit în spirit de pace pentru întreaga omenire“.

De aceea la centrul valdens ecumenist de la Agape, din Italia, din iulie 1969, au fost dezbătute, și cu participare de delegați ortodocși, temele despre: Creștinismul și slujirea lui pentru lume, și Dreptatea și pacea în conștiința creștină actuală. Cu acest prilej s-a accentuat că îndemnul la război, exprimat prin militarism, revanșism, imperialism și alte acțiuni, ca războiul rece, este un păcat în fața Mîntuitorului, așa că el trebuie respins prin noianul de virtuți creștine între care se cuprind dragostea de semen, ajutorarea, prietenia, colaborarea, înțelegerea și stăruința pentru pace.

În acest sens a și cuvîntat Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului la întrunirea de la Zagorsk, și Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin a dus cuvîntul Ortodoxiei pașnice la ședința Comitetului central al Consiliului ecumenic al bisericilor de la Geneva, care s-a ținut la Canterbury în Anglia, în zilele de 12—22 august a.c., pentru că Biserica are datoria să slujească omenirea în vederea mijlocirii harurilor mîntuitoare ale Sf. Treimi și în consecință în vederea asigurării păcii între oameni în lume, pentru a alunga din mijlocul lor suferințele și lipsurile, cauzate de interesele unei minorități profitoare.

Cu această temă s-a ocupat și Conferința a treia africană ecumenică de la Abidjan, din statul Coasta de Fildeș, din zilele de 1—12 septembrie 1969, participînd la ea, pe lângă delegații bisericilor locale africane din 27 de state, încă și reprezentanții Bisericii Ortodoxe, precum și ai Bisericilor vechi orientale, coptică și etiopiană.

Astfel reprezentanții ortodocși vestesc pretutindeni solia păcii, lansată de însuși Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul Iisus Hristos, cu rugarea rostită de Sf. Apostol Pavel, ca: Dumnezeu nădejdiei să-i umple pe toți de toată bucuria și pacea (Rom. 15, 13).

Prof. M. Șesan

Biserica din Țara Românească în timpul domniei lui Matei Basarab

— Mitropoliții Teofil și Ștefan —

După mai multe domnii scurte și neînsemnate, scaunul Țării Românești a fost ocupat de pașnicul și înțeleptul Matei Basarab (1632—54). În timpul său și Biserica a desfășurat o activitate deosebit de rodnică, așa cum nu mai cunoscuse de mult timp.

După mitropolitul Eftimie, scaunul de mitropolit al Ungrovlahiei a fost ocupat de grecul Luca din Cipru (1603—29), fost episcop de Buzău (1581—1603), om de încredere al lui Mihai Vițeazul, care l-a trimis în solie la principele Sigismund Báthory al Transilvaniei, în 1595 și la țarul Teodor Ivanovici al Rusiei, în 1597. Era un caligraf iscusit, păstrîndu-se de la el câteva manuscrise grecești. În timpul arhipăstoririi sale s-a întărit mult elementul grecesc din țară, prin diferite închinări de mănăstiri la Locurile Sfinte și prin venirea la noi a numeroși vlădici, egumeni și călugări greci, între care și renumitul patriarh de Ale-

xandria și Constantinopol, Chiril Lucaris, fapte care au provocat împotrivirea românilor în mai multe rînduri. Mitropolitul Luca a murit în 1629, fiind înmormîntat la mănăstirea Izvorani (jud. Buzău), ctitoria sa.

Dintre urmașii săi amintim pe mitropolitul Teofil (1636—48), omul de încredere al lui Matei Basarab. Acesta fusese egumen la Bistrița în Oltenia și apoi episcop al Rîmniceului (1619—36). A jucat și un însemnat rol politic, fiind trimis de domnul său în truntea unei solii la principele Transilvaniei Gheorghe Rákoczy I, la Alba Iulia, în 1640. Dar ceea ce îl ridică mai mult pe mitropolitul Teofil în fața noastră este activitatea sa culturală. Se știe că în Țara Românească nu se mai poate vorbi de o activitate tipografică de pe la mijlocul secolului al XVI-lea. Ea a fost reluată abia acum, prin strădaniile lui Matei Basarab și ale mitropolitului său Teofil. Trebuie remarcat și

faptul că sub ei se tipăresc primele cărți românești în Muntenia.

Pentru că în acel timp pe scaunul mitropolitan al Kievului stătea românul Petru Movilă, fiul fostului domn Simion Movilă, Matei Basarab s-a adresat acestuia, cerîndu-i o tipografie. Mitropolitul kievean i-a îndeplinit dorința, trimițîndu-i o tiparniță completă, împreună cu cîteva tipografi, în frunte cu Timotei Alexandrovici Verbički, fostul conducător al tipografiei din Lavra Pecersca de la Kiev. Acesta a stat în Țara Românească pînă prin anul 1642, cînd aflăm în locul lui pe Ivan Kunotovici, fostul conducător al tipografiei Frăției Ortodoxe din Liov, aflată tot sub îndrumarea lui Petru Movilă.

Tipografia a fost așezată în mănăstirea de la Cîmpulung, în 1635, și pusă sub conducerea lui Verbički. S-au tipărit aici trei cărți slavonești (*Molitvelnic* 1635, *Antologhion* 1643 și *Psaltire* 1650) și una românească: *Învățătură preste toate zilele*, 1642, tradusă din grecește de ieromonahul Melchisedec, egumenul mănăstirii.

În 1637 aflăm o a doua tipografie, la mănăstirea Govora, în Oltenia, unde s-au tipărit mai multe cărți în românește și slavonește. După cîteva cărți slave, apărute între 1637—39, amintim *Pravila de la Govora* sau *Pravila cea mică*, apărută în 1640, prin osteneala lui Meletie Macedoneanul, egumenul mănăstirii, prima carte tipărită în românește în Muntenia. A fost tradusă din slavonește de călugărul Mihail Moxa sau Moxalie de la mănăstirea Bistrița, care a scris și un cronograf, adică o istorie a lumii în anul 1620. *Pravila* se bazează pe o compilație de legiuri canonice și civile, aflate într-un manuscris slavon din țară, iar introducerea a fost tradusă după a Nomocanonului tipărit de Petru Movilă la Kiev, în 1629. „Predoslovie“ era semnată de mitropolitul Teofil.

Cartea răspundea unei nevoi a preoților, care, în îndeplinirea îndatoririlor lor de duhovnici, simțeau trebuința unor îndrumări limpezi pentru darea canonului. În acele timpuri preotul avea și dreptul de a judeca și pedepsi pe credincioșii lui pentru unele abateri, de aceea avea nevoie de această carte de legi. Trebuie să arătăm că o parte din tirajul cărții era destinat pentru Transilvania, avînd pe foaia de titlu, în locul numelui mitropolitului Teofil, pe acela al mitropolitului Ghenație al Ardealului. Și din acest fapt se vede că exista o unitate sufletească între români, în ciuda granițelor care-i despărțeau.

În 1640 a ieșit de sub tipar, tot la Govora, un *Ceaslov* românesc, prima carte de cult românească în Muntenia, iar în 1642 s-a început tipărirea cărții intitulată: *Evanghelie învățătoare sau Cazanie*. Era tradusă din limba rusă „cu osteneala și izvodirea“ ieromonahului Silvestru, avînd și ajutorul învățăturii boier Udriște Năsturel, cumnatul domnului, care semna și o prefață.

De la Govora tipografia a fost mutată la mănăstirea Dealu, deci în apropiere de scaunul domnesc și de cel mitropolitan. Prima carte tipărită aici era tot o *Evanghelie învățătoare*, care nu era altceva decât o retipărire a celei de la Govora pînă la pag. 404, de unde începeau alte cazanii. Tipărirea s-a făcut sub îndrumarea egumenului Meletie Macedoneanul. Tot aici a apărut, în 1647, cunoscuta lucrare a lui Thomas a Kempis *Urmarea lui Hristos*, în slavonește, în traducerea lui Udriște Năsturel. Prefața — semnată de el — era închinată mitropolitului Varlaam al Moldovei. Cartea s-a bucurat de o largă răspîndire mai ales la popoarele slave.

Acestea sînt lucrările tipărite sub mitropolitul Teofil, între care cinci erau în românește. Deci, el poate fi socotit ca unul din începătorii culturii românești.

Mitropolitul Teofil a murit la începutul anului 1648. În locul său a fost ales ca mitropolit ieromonahul Ștefan, egumenul mănăstirii Tismana, originar din satul Costești (j. Vîlcea). În 1653 a fost îndepărtat din scaun de Matei Basarab și înlocuit cu Ignatie Sirbul, episcopul Rîmniceului. Acesta a fost trimis în mai multe rînduri în solie la principii Transilvaniei. În 1655 mitropolitul Ștefan a fost reabilitat și așezat din nou în scaun, păstorind pînă la moartea sa, în 1668.

Ca mitropolit, Ștefan a desfășurat o intensă activitate culturală susținînd curentul românesc, față de cel slavon. Sub el tipografia a lucrat la Tîrgoviște, unde, pe lângă un *Liturghier* (*Slujebnic*) în 1646 și un *Triod-Penticostar* în 1649, amîndouă în slavonește, a tipărit și cîteva cărți slavo-române și românești. Astfel, în 1650 s-a tipărit *Pogrebania preoților mireni și a diaconilor*, sub îndrumarea unui diacon Mihai, avînd tipicul în românește și rugăciunile în slavonește. În 1651 a apărut car-

(Continuare în pag. 4)

Biserica din Țara Românească...

(Urmare din pag. 3)

tea numită *Mistrio sau Sacrament*, talmăcită de mitropolit, care cuprindea rânduiala și o învățatură despre primele două Taine: Botezul și Mirungerea. Tipicul și învățătura erau în românește, iar slujba în slavonește. În 1652 s-a tipărit *Tirnosania*, adică slujba sfințirii bisericii, lucrare de care se simțea acum nevoia, din cauza numărului mare de biserici ridicate în timpul lui Matei Basarab. Și aceasta avea tipicul în românește, iar slujba în slavonește.

Dar cea mai importantă lucrare apărută sub mitropolitul Ștefan a fost *Indreptarea legii sau Pravila cea mare*. A apărut tot la Tirgoviște, în 1652. Era o nouă carte de legi, cu peste 800 de pagini, talmăcită din grecește, la îndemnul mitropolitului Ștefan, de către monahul Daniil Panoneanul originar din Transilvania, cu ajutorul dascălilor greci Paisie Ligaridis și Evghenie Patrizis. Cuprindea diferite prelucrări din legislația bizantină, pređum și canoanele Sfinților Apostoli, ale sinoadelor ecumenice și ale Sfinților Părinți.

Din cele arătate reiese că numai o mică parte din aceste tipărituri erau în românește. Se vede că introducerea cărții românești întâmpina încă greutăți. Dar schimbarea limbii de cult nu era tocmai ușoară și nu se putea îndeplini deodată, fiind că nu erau nici cărți de slujbă românești în manuscris și apoi introducerea limbii naționale în cult ar fi fost considerată de unii ca o alunecare în erezie, mai ales că în Transilvania vecină calvinismul ducea o propagandă activă printre români. Dar, pe de altă parte, cunoașterea limbii slave era acum tot mai anevoioasă, iar cultura slavă la noi nu mai avea prea mulți reprezentanți. Nici preoții nu mai înțelegeau limba în care trebuia să slujească, potrivit unei tradiții adinc înrădăcinate. Această situație îngrijorătoare a determinat pe mitropolitul Ștefan să tipărească acele cărți bilingve, adică să împace tradiția, dar în același timp să poată fi de folos și preoților, talmăcind rânduialile de tipic din slavonește în românește. Acesta a fost marele merit al mitropolitului Ștefan: de a deschide larg poarta pentru pătrunderea limbii românești în biserică.

În ce privește arta bisericască în timpul lui Matei Basarab, trebuie să reținem că, alături de Ștefan cel Mare, el este cel mai mare ctitor de biserici din trecutul nostru. Se cunosc pînă acum 38 de mănăstiri și biserici ridicate de el. De aceea scria Radu Popescu în *Cronica* sa: „Matei, viind în scaun, altă grijă nu avea, ci făcea mănăstiri pretutindeni și biserici întru lauda lui Dumnezeu, cari se văd pînă acum. Că pînă la acest domn puține zidiri au făcut domni mai dinainte; iar Matei Vodă au înfrumusețat țara cu tot fealiul de zidiri: mănăstiri, biserici, case domnești, care să pomenesc și pînă astăzi“. Astfel, el a clădit mănăstirile: Arnota, lăcașul său de îngropare, Sadova (1633), Slobozia, Căldărușani (1638), Strehăia (1645), Plătărești (1646), Măxineni, Brebu. A prefăcut bisericile de la mănăstirile Negru Vodă din Cîmpulung și Plumbuita din București și de la Episcopia din Buzău. A zidit apoi bisericile Sărindar și Sf. Apostoli Petru și Pavel din București, două biserici cu hramul Sf. Nicolae din Tirgoviște, biserica Sf. Dumitru din Craiova, precum și alte biserici din diferite sate. În afara hotarelor țării a ridicat mănăstirea Soveja, în Moldova (în urma împăcării cu Vasile Lupu în 1645), biserica din Porcești lângă Sibiu în 1653 și bisericile din Șistov și Vidin în Bulgaria. Bine înțeles, domnul a înzestrat toate ctitoriile sale cu odoare, veșminte și moșii. Nenumărate danii a făcut și mănăstirilor din Muntele Athos.

În privința stilului, bisericile înălțate în acest timp urmează în general stilurile arhitectonice din trecut (bizantin și sîrbesc). Apar însă și diferite tipuri noi, dovedind prin aceasta că meșterii constructori din acel timp aveau multă imaginație și mult simț artistic.

Deci, în timpul lui Matei Basarab viața bisericască a fost în plină dezvoltare, tipărindu-se cărți de cult, de învățatură și de legi sau zidindu-se biserici și mănăstiri și refăcînd pe cele vechi. Ceea ce merită să fie reținut este strădania mitropolitului Teofil și Ștefan de a introduce pe încetul limba română în biserică. *Mircea Păcurariu*

Gînduri despre sfînta cruce

(Urmare din pag. 2)

cei ce se uitau la el, de mușcăturile șerpilor veninoși și de „a da viață“ (Numeri 21, 4—9), de ce te îndoiești că sfînta cruce ar avea harul să izbăvească pe cei ce privesc cu drag la ea și se închină ei.

Ori ai uitat de toiagul cu care Moisi a despărțit

Fericirile

Fericirea întîia

„Fericiti cei săraci cu duhul, că a acelora este împărăția cerurilor“. Săraci cu duhul? Iată piatra de care se poticnesc mulți. „Săraci cu duhul“, zic unii, sînt cei simpli, cei reduși mintal, cei proști. Să încercăm deci să lămurim ce însemnează „a fi sărac cu duhul“ și ce e „împărăția cerurilor“.

Pentru aceasta înlocuim cuvîntul „sărac“ cu cuvîntul „lipsit“ și cînd spunem acest cuvînt avem în vedere omul incapabil de muncă, bolnav, infirm etc., care nu are pe nimeni și nici o cale firească spre a-și cîștiga cele necesare vieții. Ce face acest om? Se adresează unuia și altuia, despre care presupune că-i poate împlini lipsa. E așadar conștient că-i lipsește ceva și că trebuie să încerce totul spre a dobîndi ce nu are.

La fel cel sărac cu duhul este conștient de unele goluri sufletești, pe care dorește cu tot dinadinsul să și le umple. E conștient, bunăoară, că știe multe, dar e dator și vrea să știe și mai multe; știe că e religios, dar nu deajuns; într-un cuvînt un astfel de om are conștiința nedesăvîșirii sale și dorește și se străduiește să fie cît mai drept, mai bun, mai înțelept etc. Ce va face? Va cere și va primi sfat și povață de la cei pe care îi crede mai procopsiți ca el, mai superiori sufletește, mai virtuoși. Va căuta să-și îplinească presupusele sau realele lipsuri, răsfoind cărți, ascultînd cursuri, conferințe, predici, rugîndu-se. În cele religioase e omul, despre care psalmistul spune că bucuria lui e legea Domnului și la legea Lui cugetă și ziua și noaptea (Ps. 1). Prin urmare săracul cu duhul e tocmai contrarul celui redus la minte. Săracul cu duhul a ales calea cea strîmtă și urcuș greu, pe care puținii apucă, dar care duce la viață (Matei 7, 12).

Care e urmarea, răsplata acestei nevoițe? Urmarea unei asemenea strădănie este o stare sufletească plină de fiorul dulce și sfînt al dragostei de viață creștinească, e arvuna vieții veșnice pe care o vor dobîndi întru totul cei ce umblă pe o asemenea cale, cum făgăduiește Mîntuitorul Iisus Hristos.

Sfînta Scriptură în capitolul al doilea al Facerii ne spune, că după zidire Dumnezeu a zis: „Să facem (și) om după chipul și asemănarea noastră“ (Facere 2, 26). După ce lutului i-a dat suflarea vieții a zis: „Iată om după chipul nostru“. N-a mai zis: „Și după asemănarea noastră“ (Facere 2, 27). I-a dăruit deci chipul, dar asemănarea a lăsat-o pe seama omului; să și-o cîștige prin truda sa și ajutorul Părintelui ceresc. Care e însă chipul lui Dumnezeu în om? La nici un caz nu e trupul, oricît de arătos ar fi el. Atunci care e? *Sufletul*, care are aceeași „substanță“, e duh, cum duh este Dumnezeu, și are aceleași însușiri, însă în măsură redusă (de aceea e doar numai chip); adică mai pe înțeles omenesc; are putere de a *cugeta*, de a *simți* și de a *voi* și *făptui*. Cugetînd (gîndind) simțind, voind și făptuind după voia cea sfîntă a Tatălui ceresc, creștinul deci este obligat să-și agonisească *asemănarea* cu ziditorul nostru adică sfințirea vieții. „Căci Dumnezeu nu ne-a chemat la curățire, ci la sfințenie“ (I Tes. 4, 7).

Că acesta e înțelesul fericirii întîii; că aceasta a vrut-o și o vrea Mîntuitorul de la noi, o putem cunoaște și din cuvintele cu care Domnul încheie capitolul întîii din „Predica de pe Munte“: „Fiți desăvîșiiți (perfecti) precum Tatăl vostru cel din ceruri desăvîșit este“ (Matei 5, 48).

Așadar, cel cu rîvnă neobosită pentru desăvîșirea minții, a inimii și a voinței în sensul Sf. Evanghelii e săracul cu duhul, cel care tînde spre a dobîndi asemănarea cu Tatăl cel atotsfînt și bun și drept, care, în felul acesta, își pregătește calea spre a deveni cetățean al împărăției lui Dumnezeu.

Gh. Maior

Marea Roșie, făcînd semnul sfîntei cruci și a trecut poporul ca pe uscat prin adîncul mării?

Privirea la sfînta cruce ne duce la privirea însăși a lui Hristos. Ea nu ne desparte de Domnul, ci ne unește cu El și ne arată dragostea lui Dumnezeu. „Că Dumnezeu așa a iubit lumea, încît a dat pe Fiul său Unul născut, pentru ca oricine care crede într-însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică“ (Ioan 3, 15).

De ce să ocolim semnul sfîntei cruci, cînd el s-a arătat de atîtea ori purtător de har? Cînd pe

Informații

— Duminică, 10 august 1969, în capitală a fost inaugurată „Expoziția Realizărilor Economice Naționale — România 1969“. Prilejuită de glorioasa aniversare a 25 de ani de la eliberarea Patriei, această Expoziție reprezintă cea mai mare manifestare de acest gen pe care țara noastră a cunoscut-o vreodată.

Ocupînd un spațiu de aproximativ 72.000 mp, de două ori mai întinsă decît cea din 1964, și avînd peste 60.000 exponate, impresionanta expoziție „România 1969“ constituie — cum potrivit s-a arătat cu prilejul inaugurării — „o expresie grăitoare a muncii depuse de poporul român pentru înfăptuirea progresului și bunăstării, o manifestare a aspirațiilor României socialiste spre colaborare cu toate statele și popoarele lumii“.

Expoziții cu caracter economic, ocazionate de același eveniment aniversar, au fost organizate și pe plan județean. Astfel, în cursul lunii august a. c., în plin centru al orașului Sibiu a funcționat o asemenea interesantă și reușită expoziție. Erau prezente cele mai importante întreprinderi industriale din oraș și județul Sibiu, cu o foarte variată gamă de produse, prezentate într-un mod cît se poate de atrăgător. „Expo 69“, cum a fost intitulată expoziția, ne-a făcut să ne dăm seama de avîntul industrial pe care l-a cunoscut și județul Sibiu în acești ani, de aportul important pe care el îl aduce la activitatea generală economică a țării.

Cu această ocazie am luat cunoștință că în județul Sibiu funcționează 55 întreprinderi republicane, 4 întreprinderi de interes local, 12 cooperative meșteșugărești etc., că produsele industriale ale județului Sibiu se exportă în 32 de țări ș.a.m.d.

— Marți, 12 august 1969, Centrul nostru Arhiepiscopesc din Sibiu a fost vizitat de I. P. S. Paavali, Arhiepiscopul Bisericii Ortodoxe Finlandeze, care era însoțit de corul catedralei ortodoxe din Helsinki. I. P. S. Sa a vizitat Sibiul și anul trecut, cînd a fost oaspetele Sf. Patriarhii, cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la întronizarea P. F. Patriarh Justinian.

Cu prilejul acestei ultime vizite, la primire s-au rostit cuvîntări de către I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae și I. P. S. Arhiepiscop Paavali, în care s-a subliniat faptul că aceste vizite contribuie la cunoașterea reciprocă, la adîncirea colaborării dintre Bisericile noastre și dintre popoarele români și cel finlandez.

— În zilele de 1—3 septembrie 1969, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a avut ca oaspeți o delegație a Bisericii Ortodoxe Franceze, formată din P. S. Episcop Jean de Saint-Denis, pr. Gilles Hardy, vicar general, arhid. Jean-Pierre Pahud și d-na Yvonne Winnaert de la Institutul Saint-Denis din Paris.

După ce au vizitat monumente bisericesti și culturale din Sibiu, însoțiți de I. P. S. Sa oaspeții au vizitat comunele Rășinari și Săliște, exprimîndu-și satisfacția pentru tot ceea ce au văzut.

el l-a ales Fiul lui Dumnezeu altar al jertfei Sale preacurate? Se poate oare despărți altarul de dar?

Căci iată ce spune Sf. Scriptură: „Iar cînd va veni ziua aceea (a arătării Domnului în slavă, ca să judece viii și morții), atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și se vor bate în piept toate neamurile pămîntului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere și cu mîrire multă“ (Matei 24, 30).

Vezi, dar, că și la a doua venire a Domnului, întru slavă, se va arăta semnul Crucii. Căci ce altceva este semnul Fiului Omului, decît sfînta cruce? Prin aceasta se vor arăta mincinoși cei ce zic că sînt Hristoși, sau că cred în El, dar nu au semnul sfîntei cruci.

Acum, după ce am auzit atîtea mărturii din Sf. Scriptură despre sfînta cruce, este vremea să alergăm înaintea ei și împreună cu Biserica să zicem: „Crucii Tale ne închinăm Stăpîne și sfînta învierea Ta o cîntăm și o mărîm“.

Prot. V. Coman

Hramul sfintei mănăstiri Brîncoveanu

Praznicul Adormirii Maicii Domnului, hramul Mănăstirii Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus-Făgăraș, ne prilejuește în fiecare an trăiri duhovnicești deosebite.

Făcînd evlavioasă pomenire a Adormirii Prea Curatei Fecioare de Dumnezeu Născătoare, de fiecare dată împletim în cununa simțămintelor noastre și florile recunoștinței pentru înaintașii noștri ctitori ai acestei sfinte mănăstiri, care ne-au transmis peste veacuri rodul ostenețelor lor în lupta pentru unitatea neamului nostru românesc, de care ne bucurăm azi cu toată ființa noastră.

Aceste simțăminte le încercăm și cu prilejul sărbătoririi hramului din acest an.

În dimineața praznicului, la ora 9,30, un sobor de preoți și diaconi în frunte cu P. C. prot. Traian Belășcu, vicarul Arhiepiscopiei noastre, este pregătit să întâmpine pe Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Dr. Nicolae Mladin.

Înaltul nostru Ierarh, însoțit de P. S. Visarion — Episcop-vicar al Mitropoliei Ardealului, sosește în sunetul clopotelor și acordurile imnului arhieresc.

Începe Sf. Liturghie. Strana este susținută de studenți teologi, elevi seminariști și cîntăreți bisericesti veniți cu acest prilej la sfînta mănăstire.

Credincioșii sosiți în ajun, sau în dimineața praznicului, trăiesc momente de bucurie duhovnicească. Impresionează îndeosebi momentul cînd Înalt Prea Sfinția Sa săvîrșește hirotonirea monahului Timotei Tohăneanu întru ierodiacon.

La sfîrșitul Sfintei Liturghii ieromonahul Veniamin Tohăneanu este hirotesit întru protosinelc.

Urmează creștinștile cuvinte de învățătură.

Seria cuvîntărilor o începe P. Cuv. arhim. Serafim Popescu, care, vorbind despre Maica Domnului zăbovește asupra dragostei de mamă a Născătoarei de Dumnezeu, îndemnînd pe credincioși să împletească în viața lor rostul creștinesc al iubirii de Dumnezeu.

Mulțumește totodată Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, Prea Sfințitul Episcop Visarion, slujitorilor și credincioșilor pentru osteneala de a participa la bucuria praznicului.

În continuare, P. C. vicar Traian Belășcu vorbește despre rolul Maicii Domnului ca mijlocitoare între noi oamenii și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, între pămînt și Cer, între om și Dumnezeu.

Biserica noastră cinstește pe Maica Domnului mai presus decît pe toți Sfinții, ca una prin care a venit în lume împăcarea omului cu Dumnezeu.

Prea Sfințitul Episcop Visarion vorbește credincioșilor despre însemnătatea hramului unui așezămînt bisericesc, în general, cînd împreună cu noi, cei de pe pămînt, se bucură toate cetele cerești, preamărînd pe Dumnezeu și în special despre sărbătoarea hramului mănăstirii Brîncoveanu, cînd am făcut evlavioasă pomenire a Maicii Domnului, a celor care au ctitorit acest așezămînt: voievodul Constantin Brîncoveanu și fericitul întru pomenire mitropolitul Nicolae Bălan, ale cărui oseminte își dorm somnul de veci în această mănăstire.

În continuare arată rolul acestei sfinte mănăstiri în viața poporului nostru de pe aceste meleaguri, care a însemnat lumina călăuzitoare spre zările vieții libere de astăzi din Patria noastră.

Bucuria noastră este și mai mare cînd vedem frații de același sînge închinîndu-se înaintea aceluiași altare, în aceeași lege românească a moșilor și strămoșilor noștri.

Se cuvîne, spune în încheiere Prea Sfinția Sa, ca urmînd pilda ascultării și a dragostei de cele sfinte a Prea Curatei Fecioare, să ne pătrundem de simțămîntul iubirii lui Dumnezeu, al ascultării de părinții noștri duhovnicești și al dragostei pentru Patria noastră scumpă și Conducătorii ei.

Rog pe bunul Dumnezeu, pe Mîntuitorul nostru Iisus Hristos și Prea Curata Sa Maică, a cărei prăznuire astăzi o săvîrșim, să ne oblăduiască și să ne călăuzească pașii spre binele, spre fericirea și mîntuirea noastră, a întregului nostru popor și a țării noastre.

Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae încheie seria cuvîntărilor, adresînd credincioșilor un părintesc cuvînt de învățătură.

Mîncînd de la pilda vieții Prea Curatei Fecioare pentru noi creștinii, Înaltul Ierarh zăbovește mai cu osebie asupra aspectului ascultării desăvîrșite, a ascultării din dragoste, a ascultării din convingere.

Sfîntul Apostol Pavel ne învață că pilda celei mai desăvîrșite ascultări ne-a dat-o Mîntuitorul nostru Iisus Hristos față de Dumnezeu-Tatăl și anume a ascultării totale pînă la moarte.

Această ascultare totală își găsește răsfrîngere în viața Maicii Domnului. S-a supus chemării lui

Dumnezeu cînd i se vestește că va naște pe Mîntuitorul lumii. A ascultat atunci cînd a acceptat să nască pe Fiul lui Dumnezeu. A ascultat cînd l-a crescut înflorit în toate virtuțile.

A ascultat mai cu seamă atunci cînd la picioarele crucii, cu ochii plini de lacrimi și cu inima străpunsă de cea mai cruntă durere își vede Fiul răstîgnit și pironit în cuie, ca un răufăcător, pentru mîntuirea neamului omenesc.

Și dacă această virtute a ascultării o întîlnim și la Mîntuitorul și la Prea Curata Sa Maică, atunci și noi creștinii trebuie să intrupăm în viața noastră această virtute minunată, care coboară cerul pe pămînt și care ne înalță pe noi oamenii spre desăvîrșire.

Sfînta noastră Biserică ne arată care este calea spre Dumnezeu și care sînt poruncile pe care trebuie să le urmăm. Ea este aceea în care ne naștem toți prin taina Sf. Botez, în care creștem și ne întărim în Taina Mirungerii, ne curățim de păcate în Taina Spovedaniei, ne unim în dragoste în Taina Căsătoriei și ne hrănim duhovnicește cu trupul și sîngele dumnezeiescului ei Intemeietor.

Ca fii ai acestei Biserici trebuie să ne supunem poruncilor sale, căci ele vin de la Dumnezeu.

Se cuvîne să dăm ascultare și conducătorilor

Bisericii căci ei sînt urmașii Sfinților Apostoli așezați de Inuși Hristos Domnul. Și ascultare se cuvîne să avem și față de stăpînirea lumească, pusă în slujba binelui, sabie împotriva răului și nedreptății, precum și față de poruncile de viață ale poporului nostru, căci nu este stăpînire fără numai de la Dumnezeu, zice Sf. Apostol Pavel.

Ascultare se cuvîne să avem și în familiile noastre, soții între ei și copiii față de părinți și așa în unitate deplină să ne facem datoria față de Dumnezeu, față de Sf. Biserică, față de Patria noastră scumpă și față de Conducătorii noștri.

Iată ce ne învață pilda vieții Maicii Domnului, a cărei pomenire o facem la praznicul de astăzi.

Dumnezeu să ne ajute și să ne binecuvînteze strădaniile pe calea aceasta a ascultării depline, după exemplul Prea curatei de Dumnezeu Născătoare, pentru ca prin viața fiecăruia să se cinstească Biserica noastră strămoșească și să se preamărească numele lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Dubul Sfînt.

În continuare se săvîrșește sfințirea apei, stropirea credincioșilor, sfîntul maslu pentru bolnavi și ectenia morților la mormîntul mitropolitului-ctitor Nicolae Bălan.

Întăriți în credință și cu bucurie deplină pentru lucrul bun ce l-am săvîrșit, spre seară ne întoarcem zidiți sufletește spre sălașurile noastre.

Arhidiacon Iosif Bolog

Sfințirea bisericii din Ungra

Întocmai ca un străjer, parohia Ungra stă de veghe Oltului nu mult după ce acesta străpunge Munții Perșani la Racoșul de Jos, îndreptîndu-și apele spre „Țara Făgărașului”.

Cîmpurile îngrijite din jur dovedesc că cei ce le lucrează sînt cetățeni harnici ai țării. Dar fiii acestei parohii sînt în același timp și buni credincioși ai Bisericii noastre, fapt întărit și prin zidirea unei biserici în stil bizantin, la a cărei sfințire a fost invitat I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Evenimentul a avut loc Duminică, 31 august 1969, I. P. S. Sa fiind însoțit de la Sibiu de P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belășcu, P. C. cons. I. Vlad și C. diaconi I. Bolog și Gh. Papuc.

Potrivit unei rînduiri care începe să prindă rădăcini de tradiție, sîmbătă, 30 august 1969, ora 19, întîmpinat de un sobor de preoți și un mare număr de credincioși în frumoase straie românești, Arhiepiscopul nostru a participat la slujba vecerniei din parohia Cața.

La slujbă a fost de față și rev. ev.-lut. din localitate Jürgen Haffner.

La sfîrșit, I. P. S. Sa a rostit o rugăciune de mulțumire lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra credincioșilor prezenți, după care C. preot local, V. Cojocaru, face, printre altele, un scurt istoric al bisericii și parohiei în general, exprimînd totodată deosebita bucurie și mulțumită a credincioșilor de-a avea în mijlocul lor pe Înaltul Ierarh.

În continuare a vorbit rev. ev.-lut. J. Haffner, care mărturisește bucuria de-a fi prezent la această sărbătoare a credincioșilor români, subliniind faptul că între parohienii „ortodocși și luterani este o frățească colaborare”.

În cuvîntul său, P. C. vicar Tr. Belășcu zăbovește cu deosebire asupra rolului Bisericii în trecutul poporului nostru, identificîndu-se totdeauna cu „bucuriile și durerile” lui, cît și asupra rolului pe care învățătura Evangheliei îl are în viața credincioșilor de astăzi.

A vorbit apoi I. P. S. Mitropolit Nicolae, care, într-un cuprinzător cuvînt de învățătură, reliefează legătura dintre generațiile trecute, prezente și viitoare, evocă cîteva nume de personalități răsărite din această parohie: pedagogul I. Popescu, prof. univ. I. Ursu ș. a., scoate în lumină rolul credinței strămoșești nu numai în trecut ci și în viața credincioșilor de astăzi, colaborarea frățească dintre cultele din țara noastră, ca și activitatea ecumenică ce se desfășoară în lume, prestigiul Patriei și Bisericii noastre peste hotare etc.

„Dragostea care ne leagă cu înaintașii noștri — spune I. P. S. Sa — care ne leagă cu toți cei de astăzi din Biserica noastră, care ne leagă cu cei ce vor veni și care ne leagă cu frații noștri din alte Biserici, și din țara noastră și din alte țări ale lumii, este lucrarea lui Iisus Hristos și ea ne umple sufletul de bucurie”.

Duminică, 31 august 1969, la ora 9, Înaltul nostru Ierarh a vizitat, în drum spre Ungra, biserica evanghelică din Cața, monument istoric, unde a fost întîmpinat cu deosebită căldură.

La ora 10 I. P. S. Sa a sosit în parohia Ungra, unde, în mijlocul unui sobor de preoți, a unui

mare număr de credincioși localnici și din jur, P. C. prot. V. Coman rostește cuvîntul de „bun venit”.

„Vă felicit pentru vrednicia voastră — spune printre altele I. P. S. Mitropolit Nicolae în cuvîntul de răspuns — pentru că sînteți și credincioși buni și muncitori harnici, cetățeni adevărați ai scumpei noastre Patrii”.

A urmat apoi slujba sfințirii bisericii urmărită cu mult interes de credincioși, după care, afară, în fața bisericii, s-a slujit Sf. Liturghie arhierescă, I. P. S. Sa fiind înconjurat de un mare sobor de preoți și diaconi.

Răspunsurile au fost date de corul bisericii „Sf. Adormire” din Brașov, condus de P. C. Gh. Diaconu.

Erau de față rev. ev. Fr. Wagner (Ungra) și J. Haffner (Cața).

La priceasnă P. C. cons. I. Vlad tîlmăcește Evanghelia zilei, zăbovind cu deosebire asupra divinității Mîntuitorului Iisus Hristos, iar la sfîrșitul Sf. Liturghii I. P. S. Sa rostește rugăciunea de dezlegare a păcatelor.

Distins cu briu roșu cu acest prilej, vorbește C. preot local Gh. Cristea, care face o scurtă dare de seamă a lucrărilor de construcție a bisericii, începută în anul 1937, după care mulțumește Înaltului Ierarh și tuturor oaspeților pentru participare, autorităților bisericesti și de stat pentru tot sprijinul acordat și în chip special credincioșilor pentru osteneala și jertfa lor.

A vorbit apoi rev. ev. Fr. Wagner, care mărturisește bucuria de a participa la această sărbătoare, precum și frumusețea trăirii în armonie a tuturor fiilor țării, spre binele nostru și pacea lumii întregi.

P. C. prot. V. Coman, în cuvîntul său de învățătură, zăbovește mai ales asupra poruncii Mîntuitorului de-a fi desăvîrșiți, fiecare creștin trebuînd să devină o biserică frumoasă în care să se preamărească Dumnezeu.

P. C. vicar Tr. Belășcu, care a vorbit în continuare, subliniază, printre altele, aspectul ziditor de suflet al acestui praznic, precum și iubirea de Patrie și de Biserică.

Un amplu cuvînt de învățătură a rostit apoi I. P. S. Mitropolit Nicolae, care, printre altele, avînd în vedere neabaterea credincioșilor ungrăzeni de la scopul lor de zidire a bisericii, zăbovește în chip special asupra statorniciei, statorniciei în bine a acestor credincioși, de pe aceste meleaguri, statorniciei credincioșilor noștri în legea strămoșească și în lucrarea a tot binele etc.

S-au arătat apoi și unele aspecte negative ale statorniciei, care nu sînt de la Dumnezeu și sînt dăunătoare, ca statornicia în vrajbă, în ură, în patimi, care trebuiesc combătute, iar cei în cauză ajutați să se zmulgă din aceste lanțuri rele, credincioșii fiind îndemnați să cultive „statorniciile cele bune, cele frumoase, statornicia în credința strămoșească, în munca pentru înflorirea Patriei, statornicia în înfrățire, în tot ceea ce este bun și frumos pentru viața fiecăruia și pentru viața Patriei noastre scumpe”.

(Continuare în pag. 6)

Binecuvîntarea bisericii din Pogăceaua

Duminică, 17 august 1969, în parohia Pogăceaua, prot. Tg. Mureș, a avut loc binecuvîntarea bisericii parohiale.

După încheierea utreniei, s-a făcut sfințirea apei cu rugăciuni de înnoire a sfântului locaș. S-a săvîrșit apoi Sfînta Liturghie de către un sobor de preoți în frunte cu P. C. prot. Lazăr David din Tg. Mureș, delegatul Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae.

La sfîrșitul Sf. Liturghii preotul paroh Alexandru Bogdan a făcut o dare de seamă asupra lucrărilor de înnoire a bisericii. Biserica a primit o nouă haină, a fost înzestrată cu obiecte de valoare, s-a introdus curentul electric, i s-a pus un nou acoperiș și alte îmbunătățiri. Credincioșii au construit în același timp și noua casă parohială.

În cuvîntul său, P. C. prot. Lazăr David aduce binecuvîntare părintească a Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului preotului și credincioșilor care s-au ostenit întru împodobirea casei Domnului, stăruind „ca odată cu înnoirea ei să-și înnoiască și inimile lor. Căci în Biserică este depozitat harul Sfîntului Duh, revărsat în viața credincioșilor prin Sfintele Taine, Biserica în care ne rugăm pentru pacea a toată lumea. Aici, cu deosebire, ne rugăm și cinștim conducerea Bisericii noastre și a Patriei noastre dragi”.

Pentru rîvna sa în pastorație, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae distinge, prin P. C. prot. David Lazăr, pe C. pr. Alexandru Bogdan cu dreptul de a purta brîu roșu.

Tot cu acest prilej au mai vorbit C. preoți: Florea Iustinian (Sînpetru), Bărbulescu Ilarion (Văleni), Velhereanu Viorel (Roșia de Secaș), precum și prim episcopul din parohie.

La casa parohială a urmat apoi o agapă frățească, dată de către consiliul parohial, la care au rostit scurte cuvîntări primarul comunei, precum și alți participanți.

Binecuvîntarea bisericii din Pogăceaua a însemnat deci un potrivit prilej de înălțare sufletească a credincioșilor de acolo, de zidire creștinească și patriotică.

R.

Sfînțirea bisericii din Ungra

(Urmare din pag. 5)

După polihroane Î. P. S. Sa a uns cu untdelemn sfințit pe toți credincioșii prezenți.

La agapa care a urmat au vorbit: dl Zaharie Dumitru, consilier parohial, C. pr. Gh. Cristea (Ungra), C. pr. A. Voicu (Miercurea), P. C. prot. V. Coman (Brașov), P. C. vicar Tr. Belășcu, tuturor răspunzîndu-le Î. P. S. Mitropolit Nicolae.

Încheind această scurtă relatare, vom spune deci că sfințirea bisericii din Ungra a fost o sărbătoare de creștinească și patriotică zidire, de întărire a dragostei față de Biserică străbună și Patria scumpă, a înfrățirii cu celelalte culte.

Rep.

De „Ziua Crucii”

*Cruce, semn al jertfei sfînte
Flacăra, în veci nestinsă,
Floare între flori — curată —
Pace dă, în lumea toată!
Iară nouă, închinători
Ai Blindului Mîntuitor,
Dă-ne cruce — cu dreptate —
Spor în totul și în toate!...
Semn ai fost și ești pe turnuri
Sau la răspîntii de drumuri
Ori pe steaguri — deseori —
La voievozi și domnitori!
Tu, ne ești BUN dăruit
De Iisus cel răstignit;
Leac ce mîngîiere-aduce
În tot ceasul — sfînta cruce!*

Nicolae Isac
cînt. bis.

† Preotul Ioan Preda

La patriarhala vîrstă de 88 de ani s-a stins din viață, după o îndelungată activitate, vrednicul pr. Ioan Preda de la parohia Apoldul de Jos, județul Sibiu, în ziua de 21 iulie 1969.

Născut în comuna respectivă în anul 1880, din părinți gospodari, nu s-a înstrăinat de vatra natală. Terminînd școala primară în comuna de naștere, a urmat apoi liceul la Sibiu și Seminarul pedagogic-teologic „Andreian”.

După ce s-a căsătorit în anul 1903 cu Ana Orășteanu fiică de învățător, a fost hirotonit ca diacon. Din dragostea deosebită pentru consătenii săi, a funcționat ca diacon în comuna sa pînă în anul 1922 cînd se preoțește și-și continuă activitatea ca preot în aceeași comună. Pe tot parcursul vieții s-a identificat, ca puțini alții, cu viața de ansamblu a propriilor săi credincioși îndrumîndu-i nu numai în cele spirituale, ci și în cele gospodărești.

Făcînd parte din generația de intelectuali însufleții de idealul Marii Uniri de la 1918, a participat alături de alți fii ai satului la eposul act de la 1 decembrie, de la Alba-Iulia.

Încercat la vîrsta de 65 de ani cu greua văduvie, a avut totuși bucuria de-a se vedea înconjurat de dragostea celor patru fii ai săi împletită cu respectul și dragostea credincioșilor.

Prohodirea s-a făcut în ziua de 24 iulie 1969 de un impresionant sobor de preoți în frunte cu P. C. părinte vicar al Arhiepiscopiei Traian Belășcu și prot. Ioan Nicoară, consilier arhiepiscopal fiu al satului, în biserica ortodoxă din parohia pe care a slujit-o o viață întreagă.

Au vorbit la sfîrșitul slujbei C. preot Romul Neagoe de la parohia Apoldul de Jos II, P. C. prot. Ioan Beju bibliotecar șef la Institutul Teologic Sibiu, ca fiu al satului, P. C. prot. al Sibiului Nichifor Todor și P. C. părinte Tr. Belășcu vicar arhiepiscopal Sibiu, scoțînd în relief activitatea defunctului, contribuția la ridicarea satului și rostul preotului în viața credincioșilor.

Regretat de toți cei ce l-au cunoscut a fost condus pe ultimul său drum în dangătul duios al clopotelor și așezat spre veșnică odihnă în cimitirul parohial.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Participant

† Protopresbitera Aurelia Coman

Abia trecuse de miezul nopții, în spre Duminică, 17 august 1969, cînd sufletul blînd al protopresbiterii Aurelia Coman s-a mutat în hotarele veșniciei. Avea doar 57 de ani, încă neîmpliniți.

Vrednica soție a protopopului Brașovului și neobositului colaborator al gazetei noastre — Dr. Vasile Coman — protopresbitera Aurelia Coman era originară din Vlădenii Brașovului. Rămasă orfană de ambii părinți — împreună cu un frate și o soră — a fost crescută de neuitatul protopoponiar Iordan Curcubătă și soția lui, cititori de biserică, bucurîndu-se de o aleasă educație.

Absolventă a Școlii normale, a funcționat un șir de ani în învățămînt unde a lăsat urme frumoase. Oarecum menită să fie preoteasă, datorită aleselor sale însușiri, se căsătorește la ceasul sorocit cu distinsul teolog Vasile Coman, întemeind o familie model binecuvîntată cu trei copii: Vasile, Dumitru și Marioara, astăzi toți trei căsătoriți și cu rosturi în viață.

Slujba înmormîntării s-a săvîrșit în ziua de 19 august 1969, în biserica Adormirii Maicii Domnului — Brașov-Cetate — unde a fost așezat sicriul cu trupul neînsuflețit al adormitei — de un impunător sobor de preoți. Pentru multiplele vrednicii arătate în viață, Înalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, în semn de cinștire, a delegat la înmormîntare pe P. C. vicar Traian Belășcu și P. C. consilier Ion Nicoară.

La mulțimea preoților din protopopiatul Brașovului s-au adăugat — în semn de prețuire — P. C. prot. Petru Boeru din Mediaș și P. C. prot. Pompiliu Dumbravă din Sf. Gheorghe.

La sfîrșitul prohodului au vorbit următorii: C. pr. N. Stoicîn, care a prezentat o concentrată biografie a adormitei, încheiată cu duioase evocări și mai ales mulțumiri din partea familiei îndoliate; P. C. prot. Alexandru Popa, care, în numele preoțimii din protopopiatul Brașov, în cuvinte alese a scrutat eroica atitudine a răposatei în mijlocul suferinței, ca un ultim scrutin de verificare a caracterului ei moral, scoțînd în evidență și alte calități pentru care a binemeritat cu prisosință frumosul nume de „maică preoteasă”; P. C. prot. Dr. Iuliu Ișa, care a subliniat, în cuvîntul

† Preotul Atanasie Șerban

Duminică, 24 august 1969, după ce-a slujit Sf. Liturghie și și-a îndeplinit toate îndatoririle sacerdotale a închis ochii, chemat de Domnul, preotul Atanasie Șerban de la parohia Chețani, protopopiatul Luduș.

Preotul Atanasie Șerban s-a născut la 2 martie 1908 în comuna Chețani județul Mureș, unde a urmat școala primară, după care a făcut liceul la Turda și apoi a fost studentul Academiei Teologice din Cluj, pe care a absolvit-o în iunie 1931.

În 1932 s-a căsătorit cu tînăra Elvira Stan din Stemți și în același an a primit Sf. Taină a hirotoniei, fiind numit preot în parohia Botez, protopopiatul Luduș, unde a slujit pînă în 1942 cînd e numit paroh în comuna Sînger și secretar protopopesc, unde lucrează pînă în 1949, cînd e numit paroh în Chețani cu filia Hădăreni, parohie în care și-a desfășurat activitatea sacerdotală, cu tact deosebit și zel nestins, pînă în ultima clipă a vieții sale. Pentru activitatea deosebită în ogorul Domnului a fost distins cu brîu roșu.

Marti 26 august a.c. după slujirea Sf. Liturghii s-a oficiat slujba înmormîntării de către un sobor de preoți, în frunte cu P. C. prot. Iulian Macaveiu (Luduș).

În jurul sicriului au fost îndurerata preoteasă Elvira Șerban, fiul său Aurel Șerban cu soția și copiii, fiica sa Reluca Șerban, de rude și de un mare număr de credincioși din Chețani, Hădăreni, Botez, Luduș și alte sate din împrejurimi.

În cuvinte alese și emoționante au evidențiat meritele preotului decedat; P. C. prot. Iuliu Macaveiu, C. preoți Orașan Ioan (Luduș II) și Iacobescu Ilie (Ațintiș).

În sunetul vibrant și trist al clopotelor, sicriul, cu trupul neînsuflețit al preotului Atanasie Șerban, a fost purtat pe umerii fraților săi întru Hristos și după înconjurarea sfîntei biserici, a fost depus în mormîntul săpat lîngă sf. altar la care a slujit 20 de ani, din cei 37 ani de preoție lucrătoare.

Dumnezeu să-l ierte și să odihnească sufletul său bun și nobil.

Pr. I. Iacobescu

său, durerea ce a cuprins pe toți cei care au cunoscut-o pe protopresbitera Aurelia Coman, schițînd frumosul chip moral al răposatei și cu deosebire trăsătura dominantă, pe aceea de colaboratoare activă și dinamică în munca pastorală a soțului ei; C. pr. Terentie Radu, care a remarcat purtarea cu totul maternă și plină de bunătate a răposatei față de preoții din protopopiat; Dl Gh. Păunescu, consilier parohial, care a arătat emoționant atașamentul și stima de care s-a bucurat protopresbitera Aurelia printre credincioși, aducîndu-i un ultim omagiu din partea Consiliului și Comitetului parohial de la biserica Adormirea Maicii Domnului din Cetatea Brașovului.

A vorbit apoi P. C. vicar Tr. Belășcu, care a exprimat deosebita prețuire a Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului, pentru devotamentul și rîvna nobilă cu care a slujit protopresbitera Aurelia Coman unor idealuri sfînte, în calitate de soție, de mamă și de credincioasă. Figură distinsă, plină de duhul blîndeței, cu vorba cum-pănită și așezată, modestă și totuși apropiată și amabilă în orice împrejurare, rămîne un exemplu pozitiv de urmat, spune cu bun temei P. C. vicar.

Din partea Bisericii reformate și a Bisericii Luterane C.A. protopopii Carol Szabo și Gustav Bartmess și-au exprimat, în cuvinte mișcătoare, întreaga compasiune pentru pierderea timpurie a vredniciei protopresbiterii Aurelia Coman, aducînd un frățesc cuvînt de mîngîiere bunului lor coleg de slujire întru Hristos — prot. V. Coman.

Sub un cer de plumb, care s-a și deșertat într-o ploaie mărunță și caldă — ca lacrimile celor dragi ai adormitei — în dangăt de clopote, cortegiul funebru s-a îndreptat spre cimitirul din Groaveri, unde rămășițele pămîntești ale răposatei au fost așezate în cavoul familial spre veșnică odihnă. Aici, înainte de sigilarea mormîntului, C. pr. N. Modoiu a depus o lacrimă: un poem de cinștire a memoriei mult iubitei și respectatei protopresbiterii Aurelia Coman.

Pentru viața-i de harnică și sfințită trudă, pentru slujirea cea bună ce a săvîrșit pe pămînt, Bunul Dumnezeu s-o odihnească și să-i facă parte de bucuria de a vedea pururea lumina Feței Sale.

Participant